

Jongeren in de openbare ruimte

voor elke 15 jongeren een plek verdeeld naar...

50% groetplek

De openbare ruimte nodigt uit tot (spontane) ontmoetingen. Ook geschikt voor andere doelgroepen (0-100).

30% kletsplek

Kleinschalige zitplek voor korte ontmoeting en verblijf op prettige plek. Kan in combinatie met speel/sportplek. Ook geschikt voor andere doelgroepen (0-100).

20% ontmoetplek

Zitplek waar ook iets te doen en te zien is. Kan in combinatie met speel/sportplek. Ook geschikt voor andere doelgroepen (0-100).

SUCCESFACTOREN:

- VOLDOENDE PLEKKEN
- GOEDE SPREIDING
- GEVARIËRENDE PLEKKEN

1 per 100 sportplek

Multifunctionele hoogwaardige sportplek. Altijd gecombineerd met klets/ontmoet/verwijsplek. Combinatie met sport/juegdigen mogelijk. Ook geschikt voor andere doelgroepen (18-100).

1 per 500 verwijsplek

(Deels) overkapte plek voor jongeren om zichzelf te zijn en niet tot last te zijn. Geen combinatie met andere doelgroepen mogelijk. Wel combinatie met sportplek mogelijk.

OBB
speelruimte
specialisten

Weg met de jongeren

Uitgangspunten voor sporten en ontmoeten

Goed nieuws. Steeds meer gemeenten zoeken een positieve insteek voor jongeren in de openbare ruimte. De trend van bankjes weghalen, jongeren 'opjagen' door de wijken, juist de overlastgevende jongeren belonen en handhaven lijkt na de coronaperiode doorbroken. We zien steeds meer gemeenten preventief en positief uitgaan van de echt wel meetbare behoeften van jongeren en het zoeken naar goede spreiding en inrichting van passende sport- en ontmoetingsplekken.

Auteur: Carmen Hoff, OBB spelmakers + ruimtedenkers

En terecht: daar waar jongeren een onderdeel mogen zijn van de maatschappij, verdienen ze een eigen beleid voor passende voorzieningen in de openbare ruimte. Het gaat hierbij immers om de 98 procent van de jongeren die gewoon zonder problemen buiten willen zijn om te sporten en ontmoeten. Dit moet een vanzelfsprekende mogelijkheid en keuze zijn. Prettige plekken die mooi zijn, waar ze met rust gelaten worden en waar ze mogen zijn. Door nu duurzame uitgangspunten te formuleren die een samenhangend netwerk aan passende voorzieningen mogelijk maakt, is er minder NIMBY (*Not In My Backyard*) en wordt ruimte geclaimd bij woningbouw.

Nieuw insteek de 6V-regel

Om de openbare ruimte voor jongeren goed in te richten, passen we de 6V-regel toe. Door de voorzieningen gelijk te verdelen over alle buurten en kernen, wordt niet slechts één buurt met eventuele problemen opgezadeld. De aanwezigheid van genoeg plekken zorgt voor een natuurlijke spreiding en keus voor jongeren en dat zorgt voor minder overlast. Kort samengevat komt dit neer op:

- verhaal: te communiceren naar bewoners, met jongeren en professionals;

- versterken: aanpak van jongerenwerk en handhaving;
- voldoende: aanbod in relatie tot het aantal jongeren;
- verspreid: over kernen en buurten;
- variatie: in type en inrichting;
- veilig: voor iedereen.

Netwerk verschillende type plekken

Wij onderscheiden verschillende jongerenplekken: groetplekken, kletsplekken, ontmoetplekken, sportplekken en verwijsplekken. Groetplekken zijn al van nature aanwezig. Dit zijn de straathoeken waar de jongeren elkaar al ontmoeten. Kletsplekken zijn plekken waar een bankje of een zitmuurtje staat. Deze zijn voor een bredere doelgroep ingericht, bijvoorbeeld het bankje in de speeltuin of op het dorpsplein. Ontmoetplekken zijn speciaal voor jongeren ingerichte plekken met een goede voorziening om te verblijven, al dan niet overkapt. Sportplekken zijn plekken met een sportvoorziening, bijvoorbeeld een sportveld, een tafeltennistafel, *calisthenics* of een basketbalpaal. Verwijsplekken zijn plekken waar jongeren naartoe verwezen kunnen worden bij overlast. De poster op de volgende pagina geeft meer uitleg hierover.

Structuur aanbrenge

Het aantal plekken, type plekken en de inrichting geeft invulling aan de 6V-regel. Een voorzieningenniveau is succesvol als het in samenhang met elkaar is opgezet. In het kader hiernaast zijn de vuistregels voor aantal en type plek opgenomen. Uitgangspunt is dat er voor elke vijftien jongeren een plek nodig is. Het aantal jongeren en daar waar ze wonen wordt daarbij als uitgangspunt genomen. Deze plekken worden verdeeld naar:

Plekken voor ontmoeting

Ongeveer vijftig procent van het ontmoeten regelt zichzelf. Jongeren kiezen hun eigen plekken en in de regel kan dit ook en is hier ruimte voor. Soms willen jongeren wat langer bij elkaar zitten op kletsplekken. Dit zijn de bankjes, muurtjes en andere zitaanleidingen, verspreid door de kern. Minimaal dertig procent van de plekken moet geschikt zijn voor ontmoeting. Maar hoe meer, hoe beter de keuze voor de jongeren en de natuurlijke spreiding van ontmoetende jongeren. Naast kletsen met een klein groepje willen jongeren ook langer ontmoeten en samenzijn in soms ook grotere groepen. Hiervoor zijn ontmoetplekken. Hiervan zijn er in de meeste wij-

STAALKAART Verwijsplek ontmoeten

Kenmerken:

CHECKLIST

Extra grote ontmoetingsplek:

- ✓ wat verder van woningen, openbaar, goed bereikbaar (aan route) en toegankelijk
- ✓ allereerst voor jongeren en geschikt als verwijsplek voor jongeren
- ✓ afgestemd op specifieke vraag of behoefte
- ✓ deels vast ingericht, maar deels te pimpen door gebruiksgroep
- ✓ zorg voor een groenaccent
- ✓ bruikbaar in alle seizoenen
- ✓ beschutting: schaduw, luwte en plek om droog te staan
- ✓ vandalismebestendig
- ✓ veilige afstand tot verkeer
- ✓ meerdere (multifunctionele) zitplaatsen en afvalbakken
- ✓ houd rekening met scootmobiel en fiets
- ✓ plan voor overlast en onderhoud

Kansen: verwijsplek jongeren, wifi, verhoogt sociale controle

GESPREKSTIPS

- Ken je goede voorbeelden van ergens anders?
- Welke wensen leven er?
- Wie wil er wel een oogje in het zeil houden?
- Wie gebruikt deze plek nu en wie gaan de plek gebruiken?
- Welke functie heeft deze plekken opzichte van de andere plekken in de buurt?
- Wat maakt deze plek uniek?
- Wanneer is of wordt het hier druk?
- Wat willen we op deze plek kunnen doen?
- Is op deze plek een afvalbak gewenst?

Gebruik de checklist en gesprekspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

Deze staalkaart hoort bij een plekkenkaart per kern.

ken altijd al een aantal, maar minimaal twintig procent van de plekken dient hiervoor geschikt te zijn. In ieder geval op elke plek voor sporten en bewegen.

Bij mooi weer is er altijd wel een groep die na tien uur 's avonds nog buiten wil zijn. Dat is in de buurt dicht bij de woningen niet handig. Hiervoor wordt geadviseerd om per kern een verwijsplek aan te wijzen.

Plekken voor sport en bewegen

Voor iedere honderd jongeren is er een sportplek nodig. Dit kan zijn een wat grotere zo centraal mogelijk gelegen plek in de buurt (buurtplek sport) of een wat kleinere plek aanvullend daarop, zoals een grastrapveld (steunplek sport).

De buurtplekken vragen een inrichting die door multifunctionele opzet betaalbaar blijft. Hier hoeven niet alle sporten aangeboden te worden, maar ze zijn aanvullend op het sportaanbod van de kernplek en vormen daarmee samen een totaalaanbod van diverse sporten. De steunplekken zijn er om sporten die veel worden gedaan, zoals voetbal, vaker aan te bieden. Op drukke momenten kan dan op verschillende plekken dezelfde sport worden gedaan. Vooral als er veel basisschooljeugd is, zijn deze plekken nodig.

Daarnaast is het goed om één kernplek, of eigenlijk gebied, aan te wijzen als ontwikkelzone sport en bewegen voor de hele kern. Door hier voorzieningen te bundelen en deze plek inclusief in te richten, ontstaat er een sport- en ontmoetingsplek voor jong en oud en kunnen ook mensen met een beperking er terecht. In deze zones horen ook voorzieningen geschikt voor fysiotherapie in de buitenlucht, een rolstoel/rollator-oefenparcours en voorzieningen die geschikt zijn om een toernooitje te houden voor bijvoorbeeld voetbal, handbal, hockey, volleybal, tafeltennis en *calisthenics*. Bij vraag-

stukken over grote investeringen zijn dit hiervoor de eerstaangewezen gebieden.

Groepen en inrichting

De groepssamenstelling van jongeren verschilt van jaar tot jaar. Ieder jaar verschuiven vriendschappen, patronen en behoeften. Het is niet haalbaar om ieder jaar in gesprek te gaan met jongeren en te peilen wat ze nodig hebben en daar het voorzieningenniveau steeds op af te stemmen. Veel jongeren vinden het prima als er voldoende, verspreid liggende en gevarieerd ingerichte veilige plekken zijn (6V-regel). Door plekken verschillend van uiterlijk te maken met een goede basisinrichting, wordt hier al snel in voorzien. In overleg met een groep jongeren kan dan op de basisinrichting gevarieerd worden met kleinere inrichtingselementen of met vormgeving, zoals bijvoorbeeld kleur en vergroening. Denk aan het plaatsen van een graffiti muur of het bijplaatsen van specifieke zitelementen bij een sportplek. Zo ontstaat meer eigenheid voor de groep die daar tijdelijk zit (seizoenen). Deze werkwijze is meer haalbaar en betaalbaar.

Activiteiten en inrichting

Een plek krijgt veel meer waarde door inrichting en gebruik aanvullend aan elkaar te laten zijn. Een beweegroute is niet alleen interessant voor jongeren. Volwassenen maken steeds meer gebruik van de openbare ruimte om te bewegen en sporten. Bij de kernplekken wordt gekeken hoe deze combinatie gemaakt kan worden. Hiervoor wordt afstemming gezocht met verenigingen, sportcoaches en fysiotherapeuten. Ook kan bekeken worden of gymlessen voor de bovenbouw van het basisonderwijs hier gegeven kunnen worden. Door bij activiteiten aanvullend sport- en spel materiaal aan te bieden, kan een extra verrijking van aanbod worden gerealiseerd. Denk aan ballen of *battle ropes* bijvoorbeeld.

Type plek en inrichting

Hiernaast is een voorbeeldstaalkaart voor de inrichting van een 'verwijsplek ontmoeten' opgenomen. Daarnaast zijn er specifieke staalkaarten voor andere soorten plekken. Deze geven handvatten bij de inrichting van de plekken die in de structuur zijn bepaald. De essentie is dat zo veel mogelijk multifunctioneel wordt ingericht voor meerdere sporten en altijd in combinatie met ontmoeten. De sportplekken kunnen landschapelijk worden ingepast en prettige plekken zijn zonder meteen een 'jongerenlook' te hebben. Naast de sportplekken vragen vooral de ontmoetplekken om creatieve invulling. Hiermee kan verschil in sfeer worden gemaakt en per plek moet ook goed nagedacht worden over het al dan niet droog kunnen staan. Droogstaplekken zullen meer worden gebruikt.

Er liggen in iedere gemeenten jongerencentra, sportparken, gymzalen en een zwembad. Deze kunnen al (deels) een inrichting voor bewegen en sporten hebben en aantrekkingskracht hebben voor jongeren. In aanvulling op de principes voor spreiding, kunnen deze voorzieningen zorgen voor een aanvullend aanbod. Deels in verenigingsverband of onder openingstijden, maar voor de sportparken ook deels erbuiten. Dit kan door ze (deels) openbaar te maken. Ook kunnen verenigingen gebruikmaken van de buitenruimte om leden te werven via activiteiten.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

